

LITERATURA.

Dr. Šimák: Československé státní území. Knihovna práv. fak. univ. Komenského. 1924. 8°. 16-50 Kč. — V úvodu naznačuje autor úkol, jež si položil při řešení dané otázky. Bylo-li území československé ratifikací mírových smluv jednoznačně určeno, není tomu tak, pokud jedná se o dobu ratifikací předcházející. Pro tuto periodu chce tedy rozřešiti, co se má rozuměti čs. státním územím; neboť neuspokojuje ho řešení praxe, jež nad to se rozchází pokud se týče nejvyššího a nejvyššího správního soudu. Zmatek dovršuje nepřesná dikce mírových smluv, jež mluví o cessi čs. státního území čs. státu, z čehož by plynulo, že stát čs. nabyl svého území teprve vstupem té které smlouvy v platnost. Otázku nutno řešiti nejprve všeobecně, co s hlediska právního řádu jest považovati za státní území vůbec, výsledek pak aplikovati na konkrétní otázku, co s hlediska čs. právního řádu je čs. státním územím. Díváme-li se takto na problém, rozhodným bude stanovisko čs. soudce, jež kryje se úplně se stanoviskem právního teoretika, neboť oba chtějí poznávati konkrétní právní řád, tento ovšem jen za účelem poznání, onen pro aplikaci normy na konkrétní případ. Tímže problémem zabývá se také právo mezinárodní, jehož konstrukce jsou však irrelevantní jak pro soudce tak pro teoretika, chce-li zůstat immanentní.

V první části chce dospěti autor k pojmu státního území, neboť neuspokojuje ho dosavadní teorie ani t. zv. předměťová ani prostorová. Teorie třetí t. zv. kompetenční, poprvé hájena Radnitzkym, přejata pak v nové podobě Kelsenem a zvláště Henrichem, který věnoval této otázce speciální studii, stává se základem řešení autora. Tento vychází z definice, již shledává společnou všem, kdož zabývali se tímto problémem. Státní území je jim v podstatě prostor, v němž vykonává stát vládní činnost. Autor dovazuje nutnost jejího doplněním dodatkem »bez ohledu na cizí svolení« (str. 11.). Přijímaje pak za další východisko normativní teorii právní, rozeznává státní území ve smyslu právním jako prostor, v němž státní činnost se vykonáváti má, od státního území ve smyslu sociologickém jako prostoru, kde státní činnost se skutečně děje. Rozváděje podrobněji právnickou definici uzavírá takto: Státní území ve smyslu právním je prostor daný souhrnem místních kompetencí, stanovených bez ohledu na svolení cizího státu (str. 17.). Toto pojetí státního území má řadu důsledků, z nichž autor uvádí čtyři. Inkorporace cizího území státem znamená rozšíření formální platnosti právního řádu na inkorporované území, kde případně může materiálně platiti dosavadní právní řád. Správný pojem inkorporace konstatuje, že otázka je řešena, neudává však, jak je řešena (str. 21.). Dalším důsledkem toho, že státní území je dáno právním řádem, je, že stát stanoví je zcela libovolně jako součást svého normového souboru. Může také dojíti k prostupování státního území jednoho státu druhým státním územím ve smyslu právním. (Autor tvrdí tak i o státním území ve smyslu sociologickém, což je mi nejasno, neboť vykonává-li jeden stát na určitém území státní činnost, nemůže ji na tomtéž území současně vykonávati stát druhý.) Učení o neprostupnosti státu je tedy politickou maximou a nikoli poznatkem teoreticko-právním (str. 25.). (Tato »maxima« je důsledkem sociologicky orientované právní vědy, jež vyplývá z pojmové nemožnosti dvou činností na témže místě; v tomto smyslu pak by nebyla maximou, nýbrž sociologickým poznatkem, jenž potvrzuje moje mínění o nemožnosti prostupování stát. území v sociologickém smyslu.) Dále soudí autor, že státní území nutně musí býti stanoveno, neboť právním řádem musí býti stanoveny donucovací akty, tedy také prostor pro jejich vykonávání. Konečně jako další pro praxi důležitý důsledek plyne, že státní orgány při aplikaci mohou operovati pojmem státního území jen tak, jak ho stanoví dotyčný právní řád bez ohledu na skutečnou (třeba právu odporující) situaci (26. str.).

V dodatku k první části rozebírá autor podrobněji konstrukce

Radnitzkyho, Kelsena a Henricha, jež sloužily jeho definici za základ. Zvláště Henrichem obírá se detailně, pokoušeje se vlastním výkladem jeho, dost nepřístupné, učení přiblížiti svým konstrukcím.

Druhá část, jednající o stanovení státního území právem vnitrostátním, je středem práce, neboť řeší konkrétní otázku v úvodě autorem položenou. Stát stanoví své území buď přímo, buď nepřímo tak, že teprve souhrnem jednotlivých kompetencí složíme jeho území. Čs. státní území bylo dle autora určeno obojím způsobem. Přímou, pokud jde o historické země, nepřímo v případě Slovenska a Podkarpatské Rusi. Ježto nezabývá se náš právní řád nikde ex professo otázkou hranic, nutno vyinterpretovati tento zákonný předpoklad tak, jako interpretujeme »dobré mravy«, »přemrštěnou cenu« a p. Veřejné mínění je, dle autora rozhodující jak pro historické země tak pro Slovensko. Mezi těmito oběma celky je však rozdíl. Není totiž sporu, že historické země byly od 28. října ve svém celku čs. státním územím v právním smyslu (podle autora), kdežto u Slovenska a Podkarpatské Rusi je věc sporná. Autor vycházejí od kompetence státních orgánů jako základu státního území rozhoduje, že čs. státní území vzniká na Slovensku tím okamžikem, kdy to které území ocitá se za linií okupujících vojsk a tedy v dosahu čs. orgánů jež tu mají prostor k rozvinutí své místní kompetence (str. 45.). K této formulaci dochází na základě výkladů Henrichových a Merklových o okupaci (válečné), jež s malými změnami lze aplikovati na Slovensko.

Úvedený názor liší se od stanoviska nejvyššího správního soudu, který vidí vznik čs. státního území na Slovensku postupně tak, jak čs. stát bral toto území ve správu; kritérium je tu právně-sociologické. Zásadně odlišné je také mínění nejvyššího soudu hájené také teoreticky Hlavíčkovou (v Právníku 1922), dle něhož jest Slovensko a P. Rus považovati za čs. státní území už od 28. října 1918 v rozsahu stanoveném potom mírovými smlouvami.*) Proti této platnosti ex tunc staví se autor, opíraje se o svoje předchozí úvahy. Doplnuje svoje úvahy, shrnuje autor konečně takto: Čs. státní území bylo čs. právním řádem stanoveno pod výminkou suspensivní resp. resolutivní konečného rozhodnutí čelných mocností, kteréžto rozhodnutí pro hranice již existující stalo se perfektním vstupem v platnost, kdežto pro hranice neexistující teprve definitivním rozhodnutím delimitační komise. Jedině touto konstrukcí doufá autor vysvětliti změny územní a uvésti v soulad s § 3 ústavní listiny, který mluví o čs. území jako o jednotném nedílném celku, jehož hranice mohou býti měněny jen zákonem ústavním.

V třetí části objasňuje autor k jasnosti otázku stanovení státního území právem mezinárodním. Vychází z dualistické konstrukce práva vnitrostátního a mezinárodního, neboť »chce zůstatí na půdě realit«, totiž na konstatování kolísí mezi oběma normovými soubory dále neřešitelnými. Státním územím v mezinárodně-právním smyslu rozumí autor území tak, jak stanoveno býti má (resp. nemá). Takto je norma tohoto práva částí institutu »uznání státu«. S uznáním státu nesouvisí však nutně uznání státního území v tom rozsahu, jak to stanoví právní řád dotyčného státu. Tím vysvětlí se sporné území dvou států jinak se uznávajících. Smluvní povahu mezinárodního práva charakterisuje nejlépe smlouva o cessi, jíž mění se uznané státní území. Otázkou cesse zabývá se pak autor podrobněji s konkrétním řešením otázky Hlučínska, Valčicka a Vitorazska jako území nabytých čs. státem na základě cesse. Vysvětlením pojmu demarkační čáry končí autor svoje úvahy.

V závěru přiznává, že nerozebral problém státního území do všech podrobností, nýbrž prací pouze naznačil cestu a dal podnět k teoretické diskusi.

Pro obsírnost příslušné výměny názorů nutno část kritickou vyhraditi pro případné samostatné zpracování. Vybral.

*) Srovnej k tomu také Hlavíčkovu v článku: »Podk. Rus, den připojení k ČSR. a význačnější otázky s tím související ve »Všehrd« r. III. (1922) str. 88—96. Pozn. redakce.

Jaroslav Baštecký: Starobylé formule dnešních našich mezinárodních smluv. Vyšlo v »Pracích ze seminářů právnické fakulty Karlovy university v Praze«, seš. I. Seminář prof. Stiebra z dějin práva ve střední Evropě, článek I. str. 3—8. 1924. Praha. — Vydávají ředitelé seminářů s podporou min. škol, V komisi Bursík a Kohout. — O uvozovací a závěrečné formule našich československých mezinárodních smluv, tak jak poprvé byly zavedeny v obchodní smlouvě republiky s Lotyšskem v říjnu 1923, rozvíjí se, jak se zdá, boj, který ovšem podle našich poměrů jde pomalu a slibuje se vléci ještě delší dobu. Nehledě k výpadu Spieglově v »Bohemii« stran majestátního plurálu, v němž německy profesor (kterému se mimochodem řečeno za to dostalo cti přeložiti formulář do němčiny) spatřoval reminiscenci na zaniklou monarchii, první kritiku přinesl v loňském ročníku »Všehrd«, jež nedopadla pro tyto nové formule nikterak příznivě. Našli se samozřejmě také jejich obránci a to především z povinnosti jaksi úřední v spolupůvodci jejich dru Opočenském, archiváři ministerstva zahraničních věcí, který nám v delším článku v »Zahraněční Politice« vysvětlil jejich vznik a pak nejnověji ve shora citované práci Bašteckého. Vlastně tato seminární práce není samostatným rozbořem našich starých (autor užívá výrazu »starobylé«) a nynějších (t. j. »dnešních«) formulářů mezinárodních smluv, nýbrž pouhou replikou na moje vývody ve »Všehrdu«. A se svým soudem o nich je Baštecký krátce hotov. Práví, že tam byly »proneseny některé názory, s nimiž nelze souhlasiti« a pokud jde o názor, že formule »všem, kdož (v našich českosloven. smlouvách »kteří«) tento list čísti...« atd. je dikce našich starých smluv sukrumoprávních, »názor ten je nesprávný«. Je tudíž zajímavý, jak k těmto apodiktickým soudům autor došel, protože je uvádí napřed, dříve než byl uvedl důkazní materiál.

Především pokud jde o plurál majestaticus, jímž jsou formule koncipovány, »myslí« (uvádím výslovně slova autorova) autor, že původcové této úpravy neměli na zřeteli ani majestát republikánský ani monarchistický, ale nedomyslel, aby nám pověděl, jaký tedy nový majestát měli na mysli buď oni nebo autor sám. Se skutečnou radostí sluší uvítati, že také autor dospěl k názoru, že inskripční formule »všem...« atd. nedává smyslu jasného (doplňuji ovšem v naší době!), ale k tomu není třeba »odborného filologického výkladu »Naší Řeči«, ani autorova, protože každý, kdo ještě z gymnasia nezapomněl, co je to participium absolutivum, hned je pozná. Ale naopak nelze žádati těchto znalostí na všech čtenářích Sbírký zák. a nař., aby tomu rozuměli, protože první zásadní požadavek zákonů a nařízení zní, aby byly srozumitelné a v našem případě by bylo možno užiti staré sentence »pacta clara — boni amici«. Ostatně dobře ukázal prof. Weyr (Lidové Noviny — srov. moji zprávu v 2. čís. t. roč.), že podobné archaismy obsoletní a nadto vadné jsou nemístné. Autorovi chvály nepřidá »Naše Řeč«, že její obrany slovíčka »čtouce« užil právě naopak. Autor totiž zásadně nerozumí tomu, co čte a vykládá si vše tak, jak sám potřebuje. Tentýž osud, který přehystral »Naší Řeči«, postihl i mne, protože jsem psal, že salutační formule (»pozdravení«) je »známá formule, avšak nejvíce z universitních rektorských vyhlášek; nikdo, jistě trochu soudný, mi nebude podkládati, že jsem se domníval, že napodobuje rektorský pozdrav, tak jako to vykládá Baštecký.

Alé jestliže Baštecký stejným způsobem, u vědeckých pracovníků zcela neobvyklým, nakládá i s článkem Opočenského, o němž nevyjadřuje se nikterak lichotivě, ba dovolil si též provésti pokus zmýliti veřejnost tvrzením, že v komisi pro úpravu formulí nezasedal ani jeden odborník-právník (str. 8. pozn. 58.), když výslovně Opočenský uvedl (str. 880.), že vedle odborných znalců historiků a filologa byli k ní pozváni i zástupce ministerstva zahraničních věcí (min. r. Lankaš) a kabinetní kanceláře (min. r. Křovák), přímo překvapujícím způsobem snaží se odůvodniti své překotné úsudky o mylnosti mých názorů. Jak titul a úkol celé práce ukazuje, šlo autorovi pouze o mezinárodní smlouvy a tudíž o akty veřejnoprávní ve smyslu běžné terminologie. Ale píšeme-li o mezinárodním právu, musíme míti jeho pojem aspoň tak vyhraněn, abychom jej dovedli odlišiti od jiných. Jistota bezpodmínečně

musí zde býti, aby autor si nemyslel, (jsem totiž pevně přesvědčen, že nejde tu o zlý úmysl, nýbrž jen o nevědomělost), že mezinárodní smlouva je na př. listina o věnu Karlovy manželky Anny (pozn. 16.), o titulu markraběte moravského (17.), rozhodčí výrok ve sporu mezi Václavem jako vévodou brabantským a bavorským Albrechtem (20.), o smíru panské jednoty s Václavem IV. (25., 29.), o potvrzení řádu zemského Václavem IV. (26.), slib Vladislavův neodcizovati zemi od koruny čes. (5., 27.), landfrýd z r. 1517 (27.), lenní závazek Opavska Janovi, potvrzení olomouckých privilegií (7.), slib Albrechtův plniti závazky dřívějších králů (28.), narovnání rozhodčích v při mezi čes. a morav. stavy, Zikmundův majestát na svobody čes. král. (29.), konfirmace chebs. privilegií (35.), Karlovy konfirmace o volbě čes. králů (36.), Ladislavova plná moc morav. hejtmanům, osvědčení Jiřího, že korun. berně nemá býti na újmu stavovských práv (44.), všeliká jiná osvědčení daňová (44., 48., 51.) atp. a bylo by všechny možno tak probrati, kdybychom chtěli udělati práci za autora znovu. Avšak již z těch málo stručných registů poznáte bezpečně, že autorovy doklady jsou úplně mylně volené a vybrané, poněvadž prostě nerozumí tomu, co je to mezinárodní smlouva. Je pak samozřejmo, že veškeré dedukce z těchto vadných dokladů jsou rovněž pochybené a kdyby tu nešlo o neúmyslnost, hraničilo by jeho jednání na vědeckou mystifikaci, když při většině dokladů není uveden regist použitého dokumentu a tak skoro každý čtenář se zbavuje možnosti kontroly materiálu i práce samotné. A který by snad doklad přece měl pro laika v právní historii jakýsi výraz mezinárodní a tedy veřejnoprávní listiny jako smír a spolek mezi Janem a Karlem uherským a vévody rakouskými (pozn. 8., 14.), slib Karlův a Jana markrabího o ochraně rak. poddaných, Rudolfův závazek nepřijímati židů z Čech a Moravy (10.), smlouva o spolek mezi Janem a Karlem uher. (14.), o smírném vyřizování sporů mezi poddanými (17.), o klidu mezi Matyášem a Vladislavem (44.) a pod., tomu třeba jen při bližším přihlédnutí ukáže se co smlouva uzavíraná mezi dvěma panovníky, kteří zcela ještě pod zorným úhlem starého pojetí státu patrimoniálního jednají jako soukromé osoby, jimž veřejnoprávní pojmání státu ve smyslu moderním bylo úplně cizím. A tak autor nejen svá tvrzení, že formule »kdož tento list...« atd. se vyskytá »ve velikém počtu smluv mezinárodních a veřejnoprávních« nedoložil, ač toto mínění snadno na podkladě kryptogramů jeho siglů v poznámkách může vzniknouti, nýbrž vlastně sama sebe usvědčuje z nepravdy. K čemuž ještě na konec uvedl smlouvy o dědická sbratření, pro něž užívá zgermanisovaného názvu »erbanuňke, která právě je nutno považovati za soukromá jednání panovníků, k nimž je třeba dodatečného souhlasu stavů, Tak tedy poráží svůj názor zcela.

Mnoha chyb by se byl Baštecký uvaroval, kdyby byl věnoval větší péči literatuře. Ostatně i metodicky u začátečníka hraje důležitou roli důkladná znalost bibliografie zpracované látky. Tak na př. kdyby si byl přečetl stať Bartochovu v Časopise Mat. Mor. (roč. XXIV.), byl by si jinak hleděl jazyka českého a nebyl by se honosivě blýskal francouzským textem, když francouzština stává se diplomatickým jazykem mnohem později a byl by se jistě správně obrátil k pravým vzorům latinským, od nichž všechny formule vzaly svůj počátek. A jistě také byl by si upevnil vratký názor o svém předmětu, kdyby si byl jen trochu pozorněji přečetl to, co napsal o těchto smlouvách Kapras v Čas. Čes. Musea (roč. LXXXVI., str. 180—1) a zejména o součinnosti stavů při nich a o svých »erbanuňcích«. Ale to by nás zavádělo daleko, za mnoho slov mluví skutečnost, že Baštecký neuvedl ani práce svého učitele a ředitele semináře, v němž práce jeho vznikla, prof. Stiebra »Böhmische Staatsverträge«.

V práci Bašteckého setkáváme se jinak s poměrnou chudostí pramenů. Kromě Jirečkova vydání »Korunního Archivu« a asi 4—5 svazků »Archivu Českého« paráduje se v ní sice edicemi Lünigovými a p. (Dumontovu předem uvádí, pak však z ní necituje), ale kde zůstaly — obmezili se autor už na starší dobu — Friedrichův Codex, Regesta, Codex diplom. Mor., ostatní svazky Jirečkova Codexu, Archivu Českého atd., nemluvě o pravých spoustách materiálu jinde nahromaděného?

Je pak přirozeno, že musíme a rádi promíjíme vady ostatní jako je neznalost pořádku formulí, neujasněnost pojmu formule promulgační (zase měl čísti, nejen citovati Breslaua) a jiných poklesků. «*Sed in magnis et voluisse — sat est!*» Nelze autorovi mladému upříti chuti k práci, třebaš strhl vítězny křik, dříve než si zajistil posici. Není však nutno, aby toto osudné zaklopýtnutí ho zdrželo od další práce. Bude mu však nutno více důkladně znalosti základních pojmů i kritiky pramenů i sama sebe, chce-li se přístě vyvarovati podobných zásadních omylů.

František Čáda.

Dr. J. Auerhan, Jazykové menšiny v Evropě. Nákl. Nových Čech, Praha 1924, str. 180. Spisek Auerhanův dokumentárně osvětluje právní i faktické poměry jazykových menšin. Srovnává poměry ve všech státech, ukazuje, že nejlepší postavení má menšina švédská ve Finsku, po ní menšiny u nás, nejhorší v Turecku, Řecku a Maďarsku. Ku konci pak se zabývá otázkou ochrany menšin vůbec, uznává, že v celku menšiny, jsou chráněny nedostatečně, probírá různé návrhy na mezinárodní úpravu ochrany a dokazuje neoprávněnost výtek našemu státu, týkajících se postavení menšin.

J. B.

Dr. Václav Vojtíšek: O archivech městských a obecních a jejich správě. — Praha 1924. — Knihovna Spolku československých knihovníků sv. 2. — 8° — str. 71. — Čeští knihovníci se starají s plíi hodnou vší chvály, aby poskytly svým členům nejen teoretickou průpravu pořádním rozličných kursů, nýbrž dali jim i velmi vhodné a instruktivní příručky jako je tato knížka Vojtíšekova. Vznikla vlastně z kursů archivářských, pořádaných Spolkem knihovnickým loňského roku jednak v Praze, jednak v Moravské Ostravě při sjezdu knihovnickém. Také pro právníky má značný význam. Nejen hraje tu roli skutečnost, že jsme dosud neměli podobné příručky, kterých v jiných zemích je všude dostatek, ale právník velmi často má za úkol ve své praxi setkati se s otázkami archivářskými a leckdy všechna tíže rozhodování záleží na něm. Tak je tomu zejména v samosprávné praxi městské a ještě více u soudů, kde jde o uložení spisoven. A tato technická stránka vysvětluje se v knize Vojtíšekově v hlavních rysech celá od teoretické definice archivu (jak mnohdy se nazývají sbírky všeho druhu jen ne archivního »archivy«, ač nemají s nimi nic společného!) a jeho vymezení vůči spisovně, což je zvláště pro nás důležité až po hlavní zásady pořádní archivů. Stejně neméně jsou důležité i výklady autorovy o hlavních pojmech diplomatických na př. jaký je rozdíl mezi listinou, listem a akty, nejdůležitější pojmy úředních knih atd., a konečně principy skartovací. Jestvují sice normy jednacích řádu soudního a pod., ale každý praktik dosvědčí, jak jsou nedostatečné, jak na jedné straně zničily by se podle nich kusy důležité nejen na př. politicky (v soudních aktech) či vědecky (pro kriminalistiku, sociální poměry), nemluvě ani o škodách způsobených nevhodným skartováním porušením celkové spojitosti, tak naopak zase zachoval by se pravý balast příštího archivu. Archiv má zcela správně dvojí, třebaš stále nedocenenou funkci, správní a vědeckou. Také kapitoly o vývoji názorů na archivy a speciálně na městské, jako rovněž i o významu jejich je co nejradostněji uvítati. Pro praktiky, jako jsou právníci většinou v těchto otázkách, přijde však zejména vhod technický návod uložení archiválií, moderní požadavky jejich umístění a zařízení místností bezpečných před lidmi i živly. Konečně nikoliv na posledním místě jsou tu uvedeny zásadní povinnosti archivářovy a principy jeho pořadatelské práce. K tomuto výkladu vhodným doplňkem jsou i vzory instrukce archivářské, inventář města Brandýsa nad Orli. a dva vzory (sice trochu příliš obšírných) regestů a listin. Není pak také třeba připomínati, že ani po stránce teoretické není třeba knize činiti výtek a tak je to příručka pro praktiky vždy doporučitelná. Ča.

Sbírka knihovních žádostí a usnesení vydají v nejbližší době JUDr. J. V. Bohuslav, senátní president nejvyššího správního soudu a A. Hartmann, odborový přednosta ministerstva spravedlnosti. Sbirka tato bude doplněna ve všeobecné části zákonnými předpisy a judikaturou až do

nejnovější doby, a bude přihlížeti také k normám na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Vzorce přijdou vhod jak právním zástupcům, tak soudům, ježto jimi bude velice usnadněna manipulační práce. Dílo bude čítati asi 800 stran a do knihkupeckého trhu dáno nebude. Cena jeho bude činiti asi 50 Kč. Objednávky jest adresovati na p. odborového přednostu A. Hartmanna v ministerstvu spravedlnosti. V.

Josef Sýkora »Vítězství milionů«, nákl. Ústř. děl. knihkup. v Praze, 1924, 2. rozšíř. vydání, stran 108, cena 5 Kč. — Ne příliš obsáhlá a laciná tato brožurka přináší vedle předmluvy autorovy úvodní řeč min. Habrmana, zpravod. referáty posl. dra Wintra a řeči ostatních soc. dem. předákův (posl. Pik, Modráček, Karpíšková, sen. Jaroš, Smetana, Ecksteinová a j.), kteří zasáhli do debaty při projednávání zákona o soc. pojištění.

Z předmluvy bychom rádi upozornili zejména na překážky soc. pojištění (výroba, problém osob samostat. výdělečně činných a agrární cla) a z proslovu min. Habrmana na historický vývoj zákonodárství ochrannářského a soc. pojištění zvláště. Stejně zajímavými jsou i průvodní výklady hl. tvůrce zákona a zpravodaje v posl. sněmovně dra Wintra o methodě prof. Schönbauma, který ve svých výpočtech převálil velikou část břemene s generace nynější na budoucí a tím docílil úspory v okamžitých nákladech na soc. pojištění. Za zmínku stojí i kapitoly o způsobu kapitálové úhrady, o hospodářství v Ústř. soc. pojišťovně, o soc. pojištění jakožto elementu stát upevňujícím atd. a z řeči posl. Johanise o soc. pojištění jako předmětu vyučovacím. Z dalších odstavců, otítěných stručně svého času v denních listech zasluhuje stále pozornosti požadavek posl. Modráčka (aby totiž k zajištění důchodů a kapitálů soustředěných v Ú. S. P. (pojišťovně), byla věnována půda ze zabraných velkostatků a lesů) a na konec ostré kritiky posl. Karpíškové a Ecksteinové, vyzdvihující nespravedlivé, ba místy zhoršené postavení žen.

Knížka má svou cenu jednak proto, že tu byla hned, jednak poslouží jako nezbytná příručka a cenný dokument všem, kdož se budou obírat studiem i historií soc. pojištění u nás. A už pro tuto její významnou stránku lze ji jen vřele doporučiti. Jan Přenosil, Bratislava.

Dr. O. Vočadlo: V babylonském zajetí. Německé vlivy na nás. N. Čechy, str. 80. — Autor, horlivý obdivovatel Anglie, dokazuje, že německé vlivy na nás byly jen, jak praví, kontingentní, t. j. vyplývaly ze sousedství, byly tedy náhodné. Naproti tomu vlivy anglické byly kongeniální, t. j. odpovídající duchu národa. Pokouší se obsírně dokazovati, že vlivy německé nebyly takové, jak se u nás myslí, a volá po úplném oproštění a přimknutí ke kultuře anglické. Staví se i proti povinnému vyučování němčině. Jest možno s ním souhlasiti potud, že by bylo opravdu prospěšně německý vliv nahraditi anglickým a vůbec západním, tam kde jest tento lepší, ale autor dává se svou dobrou snahou zavěsti příliš k jednostrannosti. J. B.

Sbírka předpisů platných na území československé republiky o soukromém pojišťování péčí »Jednoty pro vědy pojišťovny« v Praze bude vydána v nejbližší době. Sestavil ji Karel Malkovský, sekční šéf ministerstva vnitra v. v., bývalý přednosta oddělení pro pojišťovny v ministerstvu vnitra v Praze. Sbírka bude obsahovati všechny zákony a nařízení a četné výnosy centrálních úřadů, které mají zřetel k soukromým pojišťovnám domácím i cizozemským a k soukromé pojišťovací smlouvě a to jak v historických zemích tak na Hlučinsku, Vitorazsku a Valčicku, na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Jsou v ní pojaty předpisy veřejnoprávní i soukromoprávní, čítaje v to předpisy daňové, poplatkové i soupisové; dále vyňatky z mírových smluv a z mezistátních úmluv, pokud se týkají soukromého pojišťovnictví; konečně nařízení o studiu pojištění-matematickém a o autorisaci pojišťovných techniků. Ku knize se ještě vrátíme po jejím vyjití. V.

Nákladem S. Č. P. »Všehrd« v Praze, Redaktor dr. František Čáda. Tiskl B. Stýblo v Praze, Václavské nám. 28.